

Suggesties voor opdrachten economie reportage 6 – hoe een rijk land arm wordt

- Wat waren de oorzaken van de verarming van Argentinië?
- Welke rol speelde het IMF? Of welke rol speelde het IMF niet?
- Wat is het verschil tussen de Wereldbank en het IMF?
- Wat is de bedoeling van privatisering?
- Waarom is privatisering in Argentinië slecht afgelopen?
- Zet de economische groei van Argentinië van de laatste 10 jaar in grafiek en peil naar oorzaken van groei en negatieve economie groei.
- Maak een vergelijking tussen de economische groei van een Latijns Amerikaans land bijv. Argentinië en een Aziatisch land bijv. India. Onderzoek alle determinanten van economische groei.

Didactische tips economie reportage 6 – hoe een rijk land arm wordt

Link met de vergelijking van landen op basis van bbp (per hoofd) en het verband met economische groei. (<http://www.undp.org>)

Studie van Argentinië gedurende de laatste 10 jaren als onderzoeksopdracht of binnen vrije ruimte aan hand van economische kengetallen, politiek... (zie bijv. Wikipedia)

Argentinië kan o.a. als case worden gebruikt voor de studie van

- hyperinflatie
- buitenlandse schuld
- wisselkoerssystemen
- vrijhandelszones (Mercosur)

Organisatie van een Latijns Amerikaans feest met infomoment aan de hand van beeldreportage/powerpointpresentatie...

Studie van de handelsrelaties tussen Argentinië en België.

Recente informatie:

<http://www.diplomatie.be/>

ARGENTINIË (april 2005)

1. Macro-economische en financiële toestand

De Argentijnse economie heeft zich op een opmerkelijke manier hersteld van de zware crisis in het begin van het decennium. De crisis kende een absoluut dieptepunt in 2002 met een negatieve groei van 11%. In december 2001 kondigde de regering een default af op de terugbetaling van het grootste gedeelte van de overheidsschuld. De laatste twee jaren (2003 en 2004) werd telkens een stevige groei van bijna 9% genoteerd. Deze groei werd vooral gedragen door de toename van de export en de heropleving van de binnenlandse vraag en de investeringen na de crisis. Verwacht wordt dat de economische groei zal terugvallen tot ongeveer 5,5% in 2005.

De devaluatie van de peso leidde in 2002 tot een stevige opstoot van de inflatie, waarmee een einde kwam aan een periode van bijna tien jaar zonder noemenswaardige inflatoire druk. De vrees voor hyperinflatie bleek evenwel ongegrond. De inflatie daalde in 2003 van 26 naar 13% om in 2004 nog verder terug te zakken naar 4,5%. De toename van de inflatie vormt één van de centrale bekommernissen van de regering voor dit jaar. Een inflatie van 10% of meer wordt door de meeste waarnemers niet langer uitgesloten. De sterke toename van de binnenlandse vraag (onder meer gedragen door een hogere loondruk) vormt hierin een belangrijke factor.

Sinds de devaluatie van de peso begin 2002 en de stabilisatie van de munt later dat jaar is de wisselkoers de laatste twee jaar vrij stabiel gebleven tegenover de US dollar. Het wisselkoersbeleid van de regering is er op gericht een exportvriendelijke munt te behouden. De Centrale Bank is dan ook steeds tussenbeide gekomen om een toename van de waarde van de peso te beletten. Deze waarde schommelt tussen de 2,90 en 3,00 pesos voor een USD. Tegenover de EUR is de peso de laatste twee jaar natuurlijk aanzienlijk verzwakt.

2. Economisch beleid

Néstor Kirchner, president van Argentinië sinds mei 2003 en lid van de Partido Justicialista (Peronistische partij), voert een duidelijk centrumlinks en nationalistisch geïnspireerd beleid. De president markeert zijn tegenstelling op de eerste plaats met het neoliberale beleid tijdens de periode van de nu in diskrediet geraakte President Menem (1989-1999). Veel Argentijnen zijn van oordeel dat dit beleid in belangrijke mate heeft bijgedragen tot de zware economische crisis van enkele jaren terug. In zijn beleidsverklaringen haalt de president dikwijls fors uit naar verschillende buitenlandse actoren, die volgens hem verantwoordelijk zijn voor de actuele problemen. Op de eerste plaats zijn dit het IMF, de buitenlandse schuldeisers en de buitenlandse bedrijven die in de jaren negentig geïnvesteerd hebben in de openbare nutsbedrijven.

Ondanks de politieke verklaringen van de president tegen het organisme, heeft de Argentijnse regering er steeds over gewaakt om de relaties met het IMF niet te verbreken. In september 2003 bereikten regering en IMF een akkoord van middellange termijn dat voorzag in 21 miljard USD over drie jaar, precies het

bedrag dat Argentinië in die periode aan het organisme diende terug te betalen. Het akkoord gaf Argentinië dus geen vers geld, maar wel een de facto uitstel van drie jaar voor de kapitaal terugbetalingen. De Argentijnse regering zou één jaar later de uitvoering van dit akkoord eenzijdig opschorten, maar bleef wel zijn financiële terugbetalingsverplichtingen aan het organisme nakomen. De regering besloot om het akkoord op te schorten om 'zonder druk van buitenaf' de schuldherschikkingsoperatie te kunnen doorvoeren. Na de succesvolle uitvoering van deze operatie begin dit jaar heeft Argentinië de besprekingen met het IMF terug aangevat om het bestaande akkoord te hernieuwen of te komen tot een nieuw akkoord. Argentinië zal de draagwijdte van het akkoord ongetwijfeld willen beperken tot kwantitatieve begrotings- en monetaire doelstellingen, terwijl het IMF zal blijven aandringen op structurele hervormingen.

Ondanks druk van het IMF lijkt de Argentijnse regering niet van plan om de schuldherschikkingsoperatie te heropenen om diegenen die niet deelnamen een nieuwe kans te geven. Deze operatie werd eind februari afgesloten en kende met een aanvaarding van 76% een groter dan verwacht succes. Dit succes was vooral te danken aan de gunstige internationale omstandigheden (verlaging van de interestvoeten) en aan de harde opstelling van de Argentijnse regering. Ondanks het succes is in absolute termen evenwel nog steeds een aanzienlijk bedrag (meer dan 20 miljard USD) buiten de herschikking gebleven. Hoewel de herschikkingsoperatie tot een opmerkelijke reductie van de overheidsschuld heeft geleid, zal Argentinië hoe dan ook nog lang een effectief primair overschot van 3 à 4% op zijn begroting te realiseren om deze schuld te kunnen terugbetalen.

Een ander belangrijk probleem is het dossier van de geprivatiseerde openbare nutsbedrijven. Het betreft hier investeringen (in de sectoren van o.m. gas, water, elektriciteit en telecommunicatie) van voornamelijk Europese bedrijven, die teruggaan op het nu in ongenade gevallen Menem-tijdperk. Op enkele uitzonderingen na, zijn de tarieven van deze bedrijven drie jaar na de devaluatie nog steeds geblokkeerd. De renegociatie van de contracten bij de Uniren (de overheidsinstantie die voor dit doel werd gecreëerd) heeft nog maar weinig resultaten opgeleverd. Het dossier werd nog verder gepolariseerd door de klachten die de bedrijven hebben ingediend bij de ICSID (International Centre for the Settlement of Investment Disputes) van de Wereldbank in Parijs en bij andere internationale tribunalen. De Argentijnse regering heeft al meermalen verklaard dat deze klachten een misbruik vormen van de bilaterale investeringsakkoorden.

3. Handel en investeringen

De Argentijnse invoer heeft zich op een opmerkelijke manier hersteld van de crisis van het afgelopen jaar. De import steeg in 2004 van 13,1 naar 21,1 miljard USD, een stijging met 61%. Ook de Argentijnse uitvoer bleef verder toenemen, en steeg van 29,6 naar 34,4 miljard USD, een stijging van 16%. Al bij al blijft het effect van de devaluatie op de Argentijnse uitvoer beperkt. Door de opmerkelijke stijging van de invoer is het overschot op de Argentijnse handelsbalans geslonken, maar het bedraagt toch nog een aanzienlijke 13,3 miljard USD.

De stijging van de Argentijnse export in 2004 was vooral toe te schrijven aan de groei in de industriële sector. Landbouw- en industriële producten

vertegenwoordigen in totaal 70% van de Argentijnse export. Kapitaal- en intermediaire goederen waren voor het grootste gedeelte (70%) verantwoordelijk voor de stijging van de invoer, al hadden de hogere energieprijzen ook een sterke impact.

De Belgische export blijft zich verder herstellen van de zware terugval in 2002. Tijdens de eerste tien maanden van 2003 steeg de Belgische export met 25% ten opzichte van dezelfde periode in 2002. In 2004 viel in dezelfde periode een verdere stijging van 11% te noteren. Onze export bestaat voor het grootste gedeelte uit producten van de chemische industrie (42% tijdens de eerste 10 maanden van 2004), gevolgd door transportmaterieel met 18%.

Ondanks de devaluatie is de Argentijnse export naar België er het afgelopen jaar verder op achteruit gegaan. Na een daling van 14% in 2003 (eerste tien maanden) viel er in dezelfde periode een verdere daling te noteren van bijna 5% in 2004. Zoals gewoonlijk nemen producten uit het plantenrijk en producten uit de voedingsindustrie het leeuwendeel voor hun rekening in de Argentijnse export naar ons land (respectievelijk 49 en 23% in de eerste tien maanden van 2004).

4. Handelsmogelijkheden en -belemmeringen

De heropleving van de industrie verplicht de Argentijnse ondernemingen om hun stocks van grondstoffen terug op te bouwen, en hun installaties en productieapparaat te moderniseren. De constructiesector kent een sterke groei gezien het wantrouwen van de Argentijnen in financiële beleggingen. De voedingsindustrie kent eveneens een belangrijke groei.

Tegelijkertijd wenst de Argentijnse staat de kwaliteit van de diensten op het vlak van publieke gezondheidszorg, onderwijs, wegen- en haveninfrastructuur, enz. te vrijwaren. Bijkomende uitgaven in deze sectoren werden voorzien in de begroting 2005.

De ondernemingen van de geprivatiseerde overheidsdiensten (telecommunicatie, havens, nationale wegen, water, elektriciteit, gas, spoorwegen, enz.) zullen binnenkort (na bijna drie jaar gewacht te hebben) nieuwe investeringen dienen te verrichten om aan de groeiende vraag te voldoen. Investeringsbeslissingen zullen wel in belangrijke mate afhangen van tariefverhogingen die de regering zal toestaan aan de producenten en distributeurs. Deze ondernemingen zijn belangrijke invoerders van producten en materiaal.

Het akkoord EU-Mercosur is nog steeds in onderhandeling. Het ligt in de bedoeling van beide partijen de besprekingen af te ronden voor het einde van 2005. Of deze streefdatum effectief gehaald wordt, zal in belangrijke mate afhangen van de aanvaarding van de EU-offerte inzake landbouw en de Mercosur-offerte inzake industrie en diensten.

Het grootste probleem blijft tegenwoordig de financiering van de invoer. Aangezien er zo goed als geen kredietlijnen op Argentinië meer bestaan en de Delcrederedekking beperkt is, dienen onze exporteurs betaling te eisen vóór de verscheping van de goederen, ofwel zelf het kredietrisico op zich te nemen!

5. Links

www.info.gov.ar : algemene informatie over Argentijnse overheid

www.mrecic.gov.ar : Ministerie van Buitenlandse Zaken

www.cei.gov.ar : Centro de Economía Internacional (hangt af van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Secretaría de Comercio y Relaciones Económicas Internacionales)

www.mecon.gov.ar : Ministerie van Economie

www.indec.mecon.ar : INDEC (nationaal instituut voor statistiek en census)

www.bolsar.com : de beurs van Buenos Aires